

Advies Raad Ruimtelijke Ontwikkeling concept ROPV 2019

De Minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu
Mevrouw mr. E.C. Wever-Croes (ad interim)
Dtkv de Directeur DIP
Dhr. Rigoberto H. Croes
Sabana Blanco 68
Alhier

Aruba, 22 december 2019
Betreft: advies RRO bij cROPV 2019

Hare excellentie,

Algemeen

De LRO bepaalt dat er een Raad voor de Ruimtelijke Ontwikkeling (de Raad) is. Bij landsbesluit van 10 april 2019 zijn de leden van de Raad benoemd. De Raad is a-politiek en onbezoldigd. Op basis van de LRO zijn de leden voortgekomen uit niet-ambtelijke organisaties en zijn zij door de minister benoemd op bindende voordracht van organisaties. De leden zijn voorgedragen door ADIAA (architecten), ATIA, AHATA, FPNA (Fundacion Parke Nacional Aruba), Commissie Bescherming Inheemse Flora en Fauna, CBA (Centrale Bank van Aruba) en ABC (Aruba Birdlife Conservation). Desondanks is de Raad geen bijeenkomst van vertegenwoordigers van bedrijfstakken c.q. organisaties met het doel het belang van iedere tak c.q. sector te verdedigen, maar een commissie van onafhankelijke experts die moet bewaken dat aan het gezamenlijk belang van iedere inwoner van Aruba - gehoord of ongehoord - en aan het algemeen belang van Land Aruba recht gedaan wordt.

Blijkens artikel 6 LRO wint de Minister het advies over het concept ROPV in en de Minister heeft de Raad gevraagd om uiterlijk 1 januari 2020 aan de Minister te adviseren.

De Minister heeft bij de opstelling van het ROPV gebruik gemaakt van een Nederlands adviesbureau, namelijk Rho. Op 19 september 2019 heeft de Minister de Raad uitgenodigd om aanwezig te zijn bij een presentatie op 23, 25 of 27 september 2019. Zeker gezien het feit dat de Nederlandse adviseurs al ruim voordien wisten dat zij Aruba zouden bezoeken, zou het de volgende keer van

meer *planning* getuigen – en mogelijk ook waardering voor de Raad – als de Raad tijdig over dergelijke presentaties wordt uitgenodigd. Datzelfde geldt ook voor het advies na de ROPV-ter inzagelegging; de Raad spreekt de hoop en verwachting uit dat de Minister in toekomstige gevallen de Raad voldoende en zo spoedig mogelijk betreft bij de totstandkoming.

De Raad heeft in december 2019 gevraagd om kennis te kunnen nemen van de ingediende zienswijzen, waarop tijdens DIP is geantwoord dat deze vergezeld van de beantwoording en te zijner tijd voor de Raad beschikbaar gemaakt zullen worden, in welke tussentijd de Minister het advies van de Raad al tegemoet wenst te zien. Een dergelijke benadering draagt niet bij tot optimalisering van het resultaat, zijnde een advies dat rekening kan houden met alle ingebrachte aanbevelingen en bezwaren. De benadering is onbegrijpelijk en geeft een verkeerd signaal naar zowel de Raad als de samenleving.

De Raad juicht toe dat de Minister serieus werk heeft gemaakt van het willen vormgeven van een ROP en ROPV. Er zijn in het cROPV ten opzichte van het ROP een aantal (mede) door de Raad gesuggereerde verbeteringen toegepast. Een zeer voor de burgers aansprekende verbetering, ook in het kader van transparantie, is de tot op perceel-niveau beschikbare informatie over het ROP en ROPV.

OPMERKINGEN RAAD

Bekendmaking

Over het ROP: het ROP 2019 is vastgesteld bij landsbesluit van 17 juli 2019. Daarmee is het echter nog niet in werking getreden en naar de mening van de Raad dient te worden onderzocht op welke wijze de juiste bekendmaking geschiedt. Op basis van de Landsverordening Bekendmaking en Inwerkingtreding (AB 1992, no GT 2) treden landsbesluiten, houdende algemene maatregelen eerst – in beginsel - 15 dagen na de bekendmaking in werking. Naar de mening van de Raad zal dat op basis van artikel 2 van deze Landsverordening in het Afkondigingsblad moeten geschieden, hetgeen tot op heden niet heeft plaatsgehad. Eenzelfde kwestie zal bij het ROPV spelen en voorkomen moet worden dat achteraf geen of een onjuiste bekendmaking heeft plaatsgehad. Het ROPV ligt sinds 1 oktober 2019 ter inzage en zal na vaststelling bekendgemaakt moeten worden.

Marien Park

Ondanks alle zienswijzen die bij het ROP over het Marien Park zijn ingediend, is het teleurstellend te zien dat het cROPV uitgaat van een fragmentarische

benadering bij de bescherming van het zeewater dat Aruba omringt. In plaats van uitzonderingsgebieden in dat gebied te creëren, adviseert de Raad om uit te gaan van het volledig beschermen van die wateren en het beheer daarvan over te laten aan FPNA. Binnen dat geheel van beschermd gebied kunnen vrijstellingen worden verleend voor zover de beheerder dat – afhankelijk van het tijdstip van het jaar of jaren en gegeven de expertise van de beheerder – aanvaardbaar acht. Zeker nu de komende jaren alleen maar een toename zal ontstaan van het gebruik, is het van belang dat er aan de vooravond van het invoeren van beleid voor de middellange termijn hieromtrent, een beleid op basis van het voorzichtigheidsbeginsel plaatsvindt. Het eenmaal toestaan van bepaalde activiteiten zal tot gevolg hebben dat terugdringing niet mogelijk is of onhaalbaar zal blijken.

Bovendien is er nu al een tegenstrijdigheid met voorgenomen plannen ten opzichte van het cROPV te lezen: het gebied bij San Nicolas valt onder het Marien Park in het cROPV terwijl er tegelijkertijd een voorgenomen uitbreiding in de toeristische sector – waar de Raad niet positief over heeft geadviseerd – op stapel staat met de te verwachten uitbreiding van activiteiten in dat gebied. Dat geldt mede vanwege de eveneens voorgenomen ferry-verbinding die daar voet aan wal moet krijgen.

Milieu- en overige wetgeving

De Raad constateert voorts dat de nodige milieuwetgeving en normeringen ontbreken. In het cROPV wordt evenmin melding gemaakt van een voornemen of noodzakelijkheid of bestaansvoorwaarde om bepaalde plannen te effectueren. Gezien het ontbreken van genoemde milieuwetgeving, vraagt de Raad zich af op welke wijze burgers en/of de natuur daadwerkelijke een optimale bescherming genieten. Het uitblijven van de regelgeving zal tot gevolg hebben dat het handelen van overheid en andere burgers door de rechtspraak ingevuld wordt, hetgeen in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel zou kunnen zijn. Bovendien wordt het uitblijven van die wetgeving als een *in-equality of arms* gezien, waarbij het Land de bovenliggende partij¹ is.

In het cROPV ontbreekt aandacht voor datgene wat de Raad in haar advies bij het cROP 2019 ook al als een aandachtspunt heeft genoemd, te weten de handhaving. De zin of zinloosheid van wetgeving wordt medebepaald door het opnemen van handhavingsinstrumenten en daar ook daadwerkelijk werk van maken. Met andere woorden, verboden die in het uiteindelijk vastgestelde ROPV en andere wetgeving zijn bepaald moeten ook daadwerkelijk gehandhaafd

¹ De LAR-wetgeving is daar een duidelijk voorbeeld van. Deze wetgeving is opgezet om burgers te beschermen maar blijkt in de praktijk met name een talmende overheid met tijdswinst in de kaart te spelen.

worden. Dat kan alleen als de opsporingspersonen voldoende zijn opgeleid voor de uit te oefenen taak en er voldoende personen met de uitvoering zijn belast. Met name nu tijdig ingrijpen van belang is in een drukker wordende samenleving, is specifieke aanduiding van taken en bevoegdheden, bepaling van voldoende opleiding en aanwijzing van opsporingsambtenaren en bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's), een noodzakelijke stap die bij het CROPV hoort. Het enkel invoeren van een ROPV zonder handhaving is onwenselijk of zelfs zinloos.

Integratie

Bij de totstandkoming van het ROP heeft de Minister via de adviseurs kenbaar gemaakt dat de opbouw van Aruba van natuur aan de zogenaamde noordzijde (met volledige bescherming van de natuur) naar toeristische en woongebieden aan de zuidzijde, gesegmenteerd is opgezet. Gedetailleerde vragen over de integratie van natuur in toeristische en woongebieden zijn destijds afgedaan met verwijzing naar het nog op te stellen ROPV.

In het huidige concept is daar naar de mening van de Raad onvoldoende van terecht gekomen. De Raad blijft erbij dat het simpelweg isoleren van de natuur een onjuiste benadering is; dat wil zeggen, er is geen of onvoldoende rekening gehouden met de integratie van natuur in woongebieden of de toeristische zones. Juist door de bevolking steeds, dagelijks, kennis te laten nemen van natuur binnen de eigen woonomgeving en daar eveneens de verantwoordelijkheid voor te geven, bestaat meer waardering en begrip voor datgene dat essentieel is voor de bevolking. In het ROPV zal dat tot uitdrukking moeten komen, evenals een concretisering van de SDG's.

De Raad heeft via de media vernomen dat de 16+ natuurgebieden zoals destijds door ABC voorgesteld, per 1 januari 2020 ondergebracht zullen worden bij FPNA als beheerder. Dat initiatief van de Minister is bij de NGO's in goede aarde gevallen en ook de Raad juicht concretisering van dat ABC-initiatief toe.

Duurzaamheid

Ook ten aanzien van duurzaamheid meent de Raad dat het ROPV de aangewezen plaats is voor het Land om kenbaar te maken en via een visie uit te werken op welke wijze de komende periode infrastructurele stedenbouwkundige ontwikkeling vormgegeven wordt. Dat ontbreekt eveneens, althans is onvoldoende zichtbaar.

Die kritiek geldt eveneens ten aanzien van de omzetting van de grijze naar de groen-blauwe infrastructuur. In het ROP maar ook in het ROPV kan de overheid

het voortouw nemen en laten zien op welke innovatieve wijze zij meent dat de infrastructuur van Aruba voor de komende 5-10 jaar vormgegeven moet worden.

Een regelmatig terugkerend punt van discussie is de milieueffectrapportage (MER). Bij projecten van een bepaalde omvang – en waar het effect op onder andere het milieu in kaart moet worden gebracht – wordt vaak een MER verplicht gesteld. In Aruba is echter geen enkele normering gesteld aan de kwaliteits- en onafhankelijkheidseisen waar een dergelijke rapportage aan moet voldoen. In Europa (en Nederland) is dat wel verankerd. Uiteindelijk zal dat in Aruba eveneens wettelijk verankerd moeten en kunnen worden. Door die Nederlandse regelgeving echter reeds nu in het ROPV als een *best practice* beleid voor te schrijven, zal tot de daadwerkelijke totstandkoming van die wetgeving reeds een bepaald beleid zijn ontstaan. Op dit moment wordt te vaak zonder enige vorm van objectiviteit naar de wensen van de opdrachtgever gerapporteerd.

De Raad adviseert de Minister om een best practice beleid voor MER's in te voeren in het ROPV met daarbij voorwaarden voor onafhankelijkheid, volledigheid, toetsing en openbaarheid.

Planschade

In de LRO en de MvT (Memorie van Toelichting) is speciale aandacht gegeven aan een eventuele planschadeprocedure. Onbegrijpelijk is dan ook dat het cROPV hieromtrent niets verwoordt en bepaalt. De Raad meent dat zonder een uitgewerkte regeling hieromtrent, invoering van een ROPV uit moet blijven. Aansluiting behoort te worden gezocht bij wat de LRO hieromtrent bepaalt, waarbij het ook de taak van het cROPV is om de burgers wegwijs te maken over de verschillende mogelijkheden die behoren bij planschade. De enkele verwijzing naar de administratieve rechtsgang is – wetend dat de LAR-procedure mede door gebrek aan een snelle oplossing, eerder een belemmering dan een hulp naar de burgers is – onvoldoende. Er zal naar een serieuze oplossing gezocht moeten worden.

Eerdere adviezen Raad

Na lezing van het ROP en het cROPV, constateert de Raad dat haar adviezen over schone energie, San Nicolas, het behoud van de Arubaanse identiteit inclusief historische stadsgezichten en vergezichten, het strandbeleid, de regulering van off-road voertuigen, handhaving, de verandering van kwantitatief naar kwalitatief hoogwaardig toerisme en het opzetten van – onder andere – een deugdelijk openbaar vervoersnetwerk en fietspaden, onvoldoende aandacht in

ROP en/of ROPV hebben gekregen. De Raad blijft echter bij haar eerdere ingenomen visies en adviezen.

Slotopmerkingen

Het is de Raad niet duidelijk welke instantie de beheerder zal worden van de gebieden Natuur en landschap, Stranden en Overig kustwater. Een en ander zal alsnog verwoord kunnen worden na lezing van de Raad's opmerking hierover.

Ook neemt de Raad aan dat, zoals in het cROPV onder paragraaf 3.4.9 en artikel 10 staat weergegeven maar op andere wijze het tegendeel wordt verkondigd, alleen legale bouwsels en dan met name in Natuurgebieden, voor legalisering of gedogen in aanmerking komen. Een eventueel pardonbeleid staat daar haaks op.

Aanbeveling

De Raad is steeds bereid om, indien gewenst, nadere uitleg te geven over de inhoud van haar advies.

Namens de Raad,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized initial 'J' followed by a long horizontal stroke that curves upwards at the end.

Voorzitter